Nro 93. z Warszawy R. 1795. d. 24. Listop: we Wtorek.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

z Warszawy.

UWIADOMIENIE.

Stosownie do wyroku Sądu udzielnego przez Seym Grodzieński dla rozsądzenia Sprawy W. *Rudnickiego* Ssty Konkow: ustanowionego, którego obwieszczenie po ostatni raz zalecił, wiadomo się czyni, że na dniu 1. Grudnia 1795. z limity rzeczony Sąd otworzy się, i niezważaiąc na niestawienie się czyiekolwiek z pozwanych, iuż ostatecznie sądzić będzie.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Wypis z wiadomości Londyńskich pod datą 3. Listopada.

Gdy się obie zgodziły Izby przez większość wotow 240. przeciw 59, aby adres Królowi powinszowania złożyć, iż wyszedł z niebespieczeństwa, w którym się znaydował d. 29. Octobra, a drugi adres podziękowania, które było stosowne do głosu Królewskiego otwarzaiącego Parlament, przyiął Król oba te adressa dnia 31. na tronie, maiąc koronę na głowie w sali wielkiey Rady.

W adressie powinszowania, względem którego złączyły się obie Izby, Król był proszony, aby wszelkie przedsiewziąć kazał srzodki na odkrycie Autorow uczynionego zamachu przeciwko

Wwww

osobie J. K. Mci, a wzaiemnie Król Jmść przyrzekł uczynić wszystko podług żądania Parlamentu.

A zatym, gdy się Parlament rozszedł, tegoż dnia zwołał Radę, na którey był przytomny Xże *Wallii*, Xże *d' York*, i wszystkie Członki Gabinetu, gdzie wydał Król Proklamacyą, rozkazuiąc naypilnieysze czynić badanie autorow popełnioney dnia 29tego Października zbrodni. W tym pismie obiecaną iest nadgroda tysiąc funtow Szterl: ktoby odkrył winowaycow, a przebaczenie oświadczone, choćby kto i sam w tumulcie był, skoroby sam nie targnął się na osobę J. K. Mci.

Co się tycze adressu podziękowania Krolowi Jmci za otwarcie sessyi Parlamentowey, też same prawie były zdania w Izbie wyższey, co i w niższey. Głos Xcia *de Bedford* podobny był do mowy P. *Fox*. Lord *Grenville* tłomaczył się w iednaki prawie sposób względem nowey Konstytucyi Francuzkiey z Panem *Pitt*, i dodał, że Król Jmść nie iest daleki od negocyacyi z Francuzami, gdyby nowa ich Konstytucya gruntownie była utwierdzona, a gdyby pokoiu kondycye w przyzwoitych opisach były podane, tedyby żadna przeszkoda niezachodziła względem negocyacyi. A zatym adress dziękczynienia przeszedł *nemine contradicente*.

Barzo wiele mówiono w tych dniach o pokoiu wkrótce maiącym się z Francyą zawrzeć, i nawet o koalicyi między dwuma Parlamentu partyami. Pomiędzy innemi tego mniemania powodami, niepospolity był i ten, że Pan *Fox* okazał się w ten czas właśnie u Dworu, gdy Król wstawał, wszakże niemożna ztąd innych wnosić domysłow, tylko wcale niepewne.

Piszą z *Kapu Dobrey Nadziei*, że woysko nasze w tamtych stronach wysiadło na ląd, i barzo dobrą pozycyą Hollenderską opanowało.

Znowu tu 15. millionow F. S. chcą Ministrowie na conto Skarbu Narodowego pożyczyć.

Zda się, iż do Indyi Zachodnich odłożona iest wyprawa na czas dalszy.

Xiąże Fryderyk *d' Orange* syn *Stadhudera* przybył tu z *Cuxhawen*.

Mimo wielu pogłosek ogłaszaiących bliski pokóy, utrzymuie wiele pism Angielskich, że P. *Pitt* woynę popierać będzie, i tym końcem nowe podatki nałożone zostaną. Już głoszą, iż od pary pończoch iedwabnych dwie gwinei na rok maią być płacone, i 50. od sta ze wszystkich dziedzictw, które spadną na pobocznych krewnych, &c.

Z Listu prywatnego z *Liverpol* pisanego dowiaduiemy się o zaszłey Insurrekcyi na wyspie *Jamayce*. *Nigryci* wolni i *Maronowie* zbuntowali się. Między niemi a woyskiem Angielskim przyszło do znaczney bitwy, na którey wielu Officerow poległo. Miasto *Trelawney* zostało zburzone, wszystkie bydło wybito, i na prowiant nasolono. Gubernator *Jamayki* obiecał w swey Proklamacyi za każdego *Marona Nigryta*, któryby poymany był, nadgrody 20. funtow Szterlingow, a za każdą Niewiastę, lub dziecię Nigryckie, po 10. funtow Szterlingow.

Przed odeyściem ostatnich listow z *Jamayki*, woyska Królewskie miały rozegnać rebellizantow.

Na wyspie *Isle-Dieu* czynią przygotowania do wsadzenia woysk na okręta, iżby powróciły do Anglii. Wielu Officerow Emigrantskich powrociło z tamtąd, ucierpiawszy dość przykrości i niewygody.

Francuzcy Kommissarze, P. *Monneron* i *Servent* znowu powrócili z Anglii do Francyi.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 2. Listopada.

CIAŁO PRAWODAWCZE, RADA 500.

Na Sessyi dnia 30. Października. Zaniosł Bourdon skargę, na wzrastaiące niezmiernie lichwiarstwo, donosząc Radzie, iż przedawano dziś Luidory po 4200. Liwrow. Żądał przeto, aby Deputacye Rządowe zdały rachunek z tak nadzwyczaynego podwyższenia ceny. Postanowiła Rada, iż się iutro ma zgromadzić w Generalną Deputacyą dla naradzenia się względem Skarbu. Lecointre rzekł, iż naypotrzebnieyszą iest rzeczą całą uwagą na to zwrócić, aby interessa poprawić tyczące się cyrkulacyi pieniędzy. Nieprzyiaciele bowiem gdy wszystkie ich zamachy dotąd zniszczone zostały, zawzieli, się aby Francyą i Reprezentantow nowym zakłócić zamieszaniom przez interessa Skarbowe dla oznaczenia początkowych ciała prawodawczego czynności nieszczęściem ludu.

Na sessyi dnia 31. wniesiono do Rady pytanie: iakiego tytułu używać maią obie Rady w swych na wzaiem Kommissyach czy Reprezentanci? czy prawodawcy? podał Thibadeau proiekt, a Rada następną formę ustanowiła, Rada 500. uwiadamia Radę starszych.

Zatym przeczytane były kreski wyięte ze skrutynium na 50. Kandydatow obranych do dyrektoryatu.

Po krótkim sporze nad zapytaniem, czyli dosyć iest na uformowanie Deputacyi Generalney, aby większość Rady żądała oney, czyli, iak nakazuie Konstytucya, aby 100. członkow podpisało się. Rada przychyliła się do brzmienia Konstytucyi. Natychmiast więc wpisało się 105. członkow, a zgromadzenie uformowało się w Generalną Deputacyą względem interessu skarbowego. Wyszli zatym Arbitrowie z sali.

RADA STARSZYCH. Prezydent Lareveilleur-Lepaux oświadcza, że Rada teraz się składa z 167. członkow przeszłey Konwencyi, i z nowo obranych osob 83. a tak więc zupełna 500.

W tym posłaniec od Rady 500. doniosł Radzie Starszych, iż podług Konstytucyi w zupełney iest liczbie. Na wzaiem Rada Starszych doniosła o swóim komplecie Radzie 500.

Na Sessyi dnia 31. Baudin Metrykantem, a Fourcroy, Villars Rousseau, Erard i Radix Dozorcami Sali mianowani.

Rada 500. przesyła Listę 50. Kandydatow, których proponuie do wykonawczego Dyrektoryatu. Ta lista ma być rozdrukowana, a nominacya iutro przedsięwziętą zostanie.

Na Sessyi dnia 1go Listopada rzekł Lecointre, wczoraśmy się w tayną Deputacyą uformowali, wypadło szczęśliwie Resultatum naszych obrad, (to rezultatum ieszcze nie iest publikowane) żądam aby Kommissya Skarbowa z 5ciu członkow złożoną została, która wszelkie plany Skarbu przełoży. Została potym wspomniona Kommissya dekretowana. Członkami oney Eschasseriaux, Girouff, Defermont, d'Auchy i Roux mianowani.

Postanowiono też Kommissyą z trzech członkow, która młodzież ma wstrzymywać od dezercyi wszelkiey. Członkami oney są Dubois Dubay, Gossuin i Villetard. Daley dekretowano, że ostatnie prawo Kommissyi 5. względem extra ordynaryinego podatku woiennego tym czasem ma być zasuspendowane.

Rada Starszych. Na sessyi dnia 1go Listopada Dupont proponował, aby mianowanie członkow Dyrektoryatu wykonawczego ieszcze odwleczono, Rada 500, rzekł on, podała nam Listę 50. Kandydatow, pomiędzy któremi 6. tylko iest znaiomych; iakże możemy obierać? gdy większa część iest nam nie znaioma?

Robertspierre przywłaszczał sobie zwierzchność przemocą, mamyż dozwolić, aby przywłaszczano sobie władzę zdradą?

Baudin i inni mówili przeciwko zwłoce, gdy Rząd iak nayrychley uorganizowany być powinien. A tak przystąpiono do zbierania wotow, przez które Sieyes, Reubell, Barras, Letourneur, i Larevellere-Lepaux członkami wykonawczego Dyrektoryatu zostali mianowani. Liczba wotuiących członkow Rady Starszych wynosiła do 218. Larevellere miał 216. Letourneur 189. Reubell 176. Sieyes 156. a Barras 129. Cambaceres zaś został ominiony, dla tego, że imie iego wspomnione było w listach Lemaitra znalezionych.

Wspomnieni Reprezentanci zaraz członkami Dyrektoryatu wykonawczego zostali obwołani. Elekcya natychmiast Radzie 500. i tym czasowym Deputacyom Rządowym doniesiona, a Protokuł, w którym zbierane są wota spalić kazano.

Elekcya 5. członkow Dyrektoryatu wykonawczego nalazła powszechny applauz u wszystkich Patryotow. Przeświadczeni są bowiem o ich cnocie i gorliwości Republikańskiey. Że też i Barras w Dyrektoryacie został umieszczony, mocno chwalą tuteysze Zournale, ponieważ (iak donoszą) ten Reprezentant między innemi, przy wielkiey rostropności, wielką też posiada odwagę i determinacyą.

Mieszkańcy tuteyszych Sekcyow, które przeszłego Miesiąca podniosły rebellią, poglądaią na tę elekcyą w cale niechętnym okiem, zwłaszcza że Barras nayśilniey walczył z Rokoszanami i onych pokonał.

Wreszcie pisma tuteysze uważaią, iż takowy układ z wielkim namysłem nastąpił, iż Rada 500. Radzie Starszych z pomiędzy 50. Kandydatów do Dyrektoryatu wykonawczego 5. tyl-

ko znanych i doświadczonych Mężow proponowała.

Z Paryzkiego Zurnalu następuiący opis kładniemy niemal co do słowa.

Memoryał Stefanii Ludwiki *de Bourbon Conti-Mont-Cair-Ząir* Córki starszey legitymowaney Obywatelki Francuzkiey do ludu Francuzkiego.

Stefania Ludwika *de Bourbon Conti* maiąca lat życia 34. których 20 w naywiększych przepędziła nieszczęśliwościach, przekłada w Memoryale swym własną ręką pisanym, że Ludwik XVI. nazywaiąc onę strapioną swą krewną, pierwszych dni Augusta roku 1792. wyznaczył dla niey pensyi roczney 37,000. liwrów. Okazuie na to patent 7. i 8. Augusta podpisany *Laporte*.

Przypadki dnia 10. tegoż miesiąca i roku zaszłe, nie dały Panu *Laporte* czynności Ministeryalnych dokończyć. Rozkazy więc oryginalne podpisane, zostały w iego ręku, ale uznane są potym od Pana *Claviere* Kommissarza listy cywilney i od Deputacyi Skarbowey do tego wyznaczoney za legalne. Nie mogła iednak rzeczona Stefania otrzymać z pensyi swoiey iako 2,400. liwrów rozmaitemi czasy, ponieważ tak się zdało *Cambonowi*, żeby owa summa 37,000. zredukowana była na 400. liwrów przez dekret wydany dnia 17. *Germinal* od Konwencyi.

Ta pensya wyznaczona iest dla niey, aby miała czym życie utrzymać. Zatym czyni pytanie, izali za 400. złotych w assygnatach podług teraźnieyszego kursu może kto wyżyć?

Za panowania *Robespierra* kazano przewieść Stefanią Ludwikę dnia 27. Sept: R. 1793. z mieysca aresztu do głownego Departamentu. Transportowano ią więc iak na śmierć destynowaną wozkiem iednokonnym.

Z wysokiey góry *Sceau* niedaleko *Vesoul* gdy zieżdżała, koń wziął na kieł, i poleciał z góry impetycznie, koło spadło, wózek się wywró-

cił, i roztrzaskany w przepaść zmierzał. Stefania Ludwika między osią i deskami ściśniona, a od kopyta końskiego dostawszy wielkiey kontuzyi, dobywa pistoletu, który miała pod pasem przywiązany, i lecącego z nią i wózkiem konia w samym impecie tak dobrze ugadza, iż koń padł, i potłuczony powoz wstrzymał swym ciężarem.

Dobyto ią z pod owych ułomkow, i znaleziono przy niey list Ludwika XVI. zkropiony krwią z iego ran płynącą. Te słowa tylko można było wyczytać: *Polecam ci moią Corkę.* Mieć taki bilet, zbrodnią to było pod ow czas. Zawieziono ią do Departamentu na drugim wózku. Nie mogła nic mówić. Krew płynęła z całego iey ciała, a naybardziey z lewey nogi pod kolanem i z czaszki. Przyszła wkrótce do tak żałosnego stanu, że musiano ią trepanować.

Jak tylko z niebeśpieczeństwa wyszła, dano iey dwie kule pod pachy, i tak przeniesiona iest do Departamentu *de Jura*. Tam sypiać musiała bez pościeli. Wszystkiego iey brakło. Zatym użyła srzodków, które iey edukacya dozwoliła, aby mogła dalsze swe utrzymać życie.

Teraz będąc uwolniona, do tego stanu przyszła, że na skórze dzika sypia blisko spichrza Teatru Francuzkiego, w stancyi takiey: iż Rzemieślnicy tłukąc na kowadłach dzień i noc sztaby, niedaią oney spoczynku. Chora iest, i bez wszelkiey pomocy. Nie ma ktoby iey posłużył, lub o niey miał staranie, a tym ieszcze mniey, żeby kto pociechę iaką przyniosł.

O ludu Francuzki! czyliż więc dopuścisz, aby ta niewinna ofiara nikczemnie zginęła, która przez 20, lat cierpiąc, niezasłużyła pewnie, aby tyle znosić miała. Do twoiey to należy sprawiedliwości, iżby wspaniałość twoia nieopuściła tę biedną niewinność.

Z Paryża d. 3. Listopada. Na sessyi wczoraysżey doniesiono obu Radom, że 4ry obrane członki Dyrektoryatu wykonawczego to iest: *Lareveillere-Lepaux*, *Reubell*, *Barras*, i *Letourneur*, przyieły swóy urząd, Sieyes zaś do Rady starszych list następuiący nadesłał:

Lubo iestem nayckliwszą przeięty wdzięcznością za ten dowod zaufania, który mi okazała Rada starszych, iednak mam sobie za powinność nieprzyiąć tego urzędu, na który wezwany iestem. Po naydoyrzalszey bowiem rozwadze, iakiey mi tylko zdatność moia dozwoliła, nie inną przedsięwziołem Determinacyą, tylko niebyć Dyrektoryatu członkiem. Nie można temu wierzyć, aby człowiek, który od samych Rewolucyi początków zawsze był na celu nienawiści wszystkich Partyi, mógł razem ziednać ufność tylu stron sobie przeciwnych. Mieysce iest dla mnie właściwe Rada 500.: do którey wybor współ Ocywatelow moich mnie wezwał, i na nim zostanę.

Po takowym wymówieniu się, *Gouly* żądał aby ostrzec Radę 500. o złożeniu przez Syeyesa urzędu, iżby 10. kandydatow Rada wybrała.

Charlier rzekł, iż to wymawianie się nic nie znaczy, gdyż Obywatel każdy powinien być w rekwizycyi dla publicznego dobra.

Lanjuinais wyraził wswym głosie, że Sieyes nie składa urzędu, ale go nie przyimuie. Po długich sporach wniosek Gauly iest przyięty.

Jutro więc Rada 500. ma podać Kandydatow 10. do obioru iednego za Członek Dyrektoryatu.

Trybuny w Radzie 500. tak są małe, iż ledwie 200. osób wnich zmieścić się może. Nie ma takoż ław żadnych dla Arbitrów, lecz stać muszą. W czasie pierwszey sessyi wiele Osob z Deputowanemi weszło na Salę; natychmiast

dekretowano, że żaden obcy na salę niema być puszczony. Żądano przynaymniey excepcyi dla Zagranicznych Ministrów, dla których żadne loże ni są zrobione.

Garran de Coulon rzekł, żadna Osoba niepowinna mieć przywileiu. W Anglii Posłowie zagranicznych Potencyi żadnych loż niemaią, i to iest słusznie. Udawać się bowiem w interessach powinni do Władzy wykonawczey. My zaś nic z niemi niemamy do czynienia. Jednakże ieśli koniecznie tego żądaią, tedy pozwalam z moiey strony postawić im krzesła przed kratkami. Lecz zagraniczni Ministrowie nieczekali końca mowy *Garran de Coulon*.

Stary Pałac Luxemburg z naywiększym pośpiechem reparuią dla Dyrektoryatu wykonawczego. Tym czasowie, wspomiony Dyrektoryat w małym Pałacu Luxemburg, gdzie przedtym Xże Prowancyi mieszkał, swe czynności odbywać będzie. Saladin, Rovere, Aubry, i l'Homond nie zasiadaią w nowym ciele Prawodawczym, lubo Deputowanemi znowu są obrani.

W Bordeaux dway uwolnieni od sądu Terroriści na Komedyi od młodzieży wyczubieni, a ieden z nich zabity został.

Wynaleziono sposob zapobieżenia, iżby w ciele prawodawczym nie wszczynały się partye. Nie ma być teraz żadna góra, żadna równina, ani też prawa, ani lewa strona. Mieysca Deputowanych numerowane będą, a każdy Reprezentant obowiązany iest na mieyscu swoim siedzieć. Można będzie takowym sposobem łatwo poznać, którzy Deputowani na sessyach Rady nie bywaią.

Cambon, Thuriot, Voulaud, i inni dawniey wywołani Reprezentanci, chodzą teraz publicznie w Paryżu, korzystaiąc z amnestyi od Kowencyi w ostatku dekretowaney.

Stroy Ciała Prawodawczego dekretowany iest następuiący:

Wszystkie materye, które będą używane od publicznych Urzędników, powinne być z produktów kraiowych, lub z fabryk Rzpltey.

Ciała Prawodawczego Członki nosić maią stroy w tym kształcie i kolorze: Rada 500. mieć będzie suknią długą białą, pas niebieski, płaszcz szkarłatny, (wszystko z wełny) na głowie tok z axamitu niebieskiego.

Rada starszych. Ten sam kształt sukni długiey, a koloru niebiesko-fioletowego, pas szkarłatny, płaszcz biały, (wszystko także z wełny) tok axamitny tegoż koloru iak suknia. Te obie suknie przyozdobione haftem kolorowym.

Dyrektoryat wykonawczy będzie miał dwie szaty, iednę do sprawowania funkcyi, drugą do uroczystości Narodowych.

Stroy ordynaryiny. Kamizelka długa biała złotem haftowana, szarfa u pasa niebieska, pantalony białe, płaszcz maiący wyłogi i rękawy, koloru inkarnatu, bogato haftowany złotem z wierzchu i ze spodu (wszystko z iedwabiu) kapelusz czarny okrągły, stosowany w doł z iedney strony, i przyozdobiony troykolorową kitą, Szpada na bandolecie przez kamizelkę przewieszona. Kolor bandoletu inkarnatowy.

Wielki stroy, czyli uroczysty Dyrektoryatu. Suknia spodnia niebieska, a na wierzchu płaszcz inkarnatowy.

HOLLANDYA.

Z Hagi d. 7. Listopada. Zgromadzenie Hollandyi, i inne wotuiące Prowincye mocno postanowiły na dniu 25. t. m. Konwencyą Narodową podług utworzonego planu zwołać.

Czynnie także pracuią w przedsięwzięciu nayśilnieyszych przygotowań do obrony Rzplitey. Głoszą nawet, że Obywatele od 18. do 25ciu

lat ku temu zamiarowi w rekwizycyą wzięci zostaną.

Rozmaite Francuzkie Kancellarye ztąd odeszły, także niektóre Dywizye woysk Francuzkich znowu odmaszerowały. Pan *Noel* wczora ztąd odiechał, lecz znowu spodziewany wkrótce napowrót.

Z woysk Francuzkich będących w naszey Rzeplitey 6,000. ludzi, poszło ku Renowi.

Z Amszterdamu d. 8. Paźdz: Do zgromadzenia naszych Reprezentantow ludu nadeszła wiadomość, że wysłany od tuteyszey Rzeplitey do *Petersburga* nasz Poseł Obywatel *Swart* doniosł, iż Dwór Rossyiski póty nieuzna naszey Rzeczypospolitey za niepodległą, pókiby woyska Francuzkie w niey znaydować się miały. Lecz owszem przeciwnie uważa Hollandyą za kray podbity przez Francyą, dla czego nie może z naszemi Ministrami i Agentami wchodzić w negocyacye względem handlowych i innych interessow.

Dnia 5. zrana nim otworzono bramy tuteyszego miasta, Deputacya od tuteyszych Klubow udała się do zebraney na Ratusz Kommissyi Municypalnych, żądaiąc, aby tego poranku bramy w mieście dopóty były zamknięte, pókiby podług wiadomego żądania Klubow zgodnie z Zgromadzeniami miasta *Reviere*, Członki przeszłego rządu miasta nie zostały aresztowane. Gdy zaś Kommissya Municypalnych rezolwować się na to nie mogła, udali się Klubiści do kordygardyi niechcąc wydać kluczow tam schowanych, na co nawet zezwolili zbroyni obywatele maiący tam wartę. To było przyczyną, że brama miasta wczora aż do 10. ranney była zamkniętą, i aż dopiero po ugodzeniu się względem tego interessu otworzoną była, a klucze bramy znowu na Ratusz zaniesione zostały.

Po 20. ludzi z każdego Batalionu, oprócz zwyczaynie trzymaiących wartę obywatelow tey

nocy było pod bronią, armaty także wytoczone są na wały Ratusza. Jak nasza Municypalność, tak względem iednego, iako i drugiego myśli, wyświeca się z następney Publikacyi:

„Gdy Reprezentanci ludu Amsterdamskiego „zważyli, że przeszłey nocy i dziś rano w o„czach ich, i w oczach obywatelow zbroynych, „niektórzy zuchwalcy pod pokrywką miłości Oy„czyzny spikneli się na zhańbienie praw i obel„gę porządku, oraz na popełnienie niegodziwe„go brawurstwa, gdy niektóre częścio zbroyne, „częścio nieuzbroione osoby śmiały poważyć się „opanować mieysce schowania kluczow od bra„my miasta, i gdy iedynie przez odwagę nie„których cnotliwych to miasto o ronione zosta„ło od naywiększych nieprzyzwoitości, tedy rze„czeni Reprezentanci ludu uwiadamiaią wszyst„kich swych współ-Obywatelow, iż nigdy nieu„staną w dopełnianiu raz przez się zaprzysiężo„nych obowiązkow. Od czego żadne niebeśpie„czeństwo, a nawet i śmierć sama nie potrafi „ich odstraszyć. Wzywaią więc Reprezentanci „wszystkich cnotliwych obrońcow prawdziwey „wolności, ieśli im iest miłe życie i maiątek, „aby się na rozkaz Officerow miasta *Reviere* sta„wili dla wsparcia Reprezentantow w wykonaniu „ich prawnych postanowień, końcem zachowania „powagi praw Narodowych. Ostrzegaią ciż Re„prezentanci wszystkich współ-Obywalow, aby „niesłuchali zwodniczego głosu nierozumu, lub „zaciętey złości. Zachęcaią, aby przedsięwzię„te były śrzodki opierać się wszelkiemu bezrzą„dowi, lub okrucieństwu, a tym barziey, aby „wspierane nie było zuchwalstwo słowem lub „uczynkiem."

Tuteysza Gazeta Francuzka pisze, że partya dawnego rządu z Emigrantami w *Osnabruku* iest w porozumieniu, i że takowe związki były powodem rzeczonych zamieszań.

Przyszedł także list z *Hagi* do naszey Municypalności, w którym się wyraża, że Francya iest z Anglią w negocyacyi, od którey nasza Rzplita iest wyłączona. Znayduiący się tu Francuzcy Reprezentanci ludu, zaprzeczyli temu listowi, i pogłoskę tę oświadczyli być zupełnie fałszywą.

Różni buntownicy zostali aresztowani. Wspomniony list pisany iest od Radcy *Wiselins*, który się znayduie w *Hadze* między Reprezentantami Hollandyi do tuteyszego Obywatela *Heckeren*, a oprócz wyżey rzeczoney negocyacyi Francuzkiey z Anglią, głosi ieszcze, że Król Jmść Pruski 25,000. ludzi ma popierać partyą Xiążąt *Oranii*. Obywatel *Heckeren* tu aresztowany został.

NIEMCY.

Z Hannoweru d. 3. Listopada. Kawalerya Angielska i Hollenderska, ktora miała w Twielenfleth i Bremerlehe weyść na okręta i płynąć do Anglii, teraz odebrała ordynans, aby maszerowały do Renu.

Z Neuwied d. 5. Listopada W Mieście tuteyszym nie stoią zgoła Austryacy, iednakże Francuzi dnia 3go mimo przyrzeczenia wiele wyrzucili kul haubicowych. Widać nie ustannie woyska Francuzkie w górę Renu maszeruiące. Zgromadzaią się one w Coblentz, a ich Generałowie czynią wszelkie przygotowania do obrony Mozelli.

W niszszym Renie Austryacy za Sieg zkoncentrowali się. Francuzi pomknęli teraz swe forpoczty na przeciw Mühlheim i Deutz.

Z Frankfurtu d. 7. Listopada. Operacye woysk Cesarskich w dwóch punktach są teraz uregulowane. W pierwszym przeciwko Manheimowi, z którego Miasta usiłuią przymusić Francuzow do

wstąpienia, i zarazem przeciwko Generałowi Pichegru, którego armia ieszcze Manheim na drugim brzegu Renu zasłania, a w drugim punkcie przeciwko Francuzom przy Coblentz stoiącym. Generał Marceau tam kommendę maiący otrzymał sukkurs od Generała Jourdan.

Cesarski Generał Boros miał przeyść Ren przy St Goar dla złączenia się z woyskami Cesarskiemi, które przez Handruchen posuwały się ku Coblentz. Los Manheimu zależy nayosobliwiey od operacyi armii Clairfaita. Generał Francuzki Devaux ma kommędę w Manheimie. Francuzi sprowadzili Balon dla obserwacyi woysk Austryackich, lecz ten przez wystrzał od kuli nieprzyiacielskiey został zepsuty.

Generał Pichegru cały Garnizon ze Strażburga ściągnął do swoiey dywizyi.

Z Kolonii d. 10. *Listopada.* Nayświeższe wiadomości donoszą z Dusseldorf, że Francuzi znowu Keiserwerth obieli, i że maszeruią do Mulheimu. Jakoż weszli iuż do Dietz. Austryacy za Sieg cofneli się, gdzie Francuzi obiąć maią dziś pozycyą.

Diwizya Generałow Hatri, d'Harville i Lefebure, które uczyniły ten obrót, pomykaią się coraz daley. Kolumna Repablikanow po prawey stronie Renu idąca wsparta iest inną dywizyą maszeruiącą przez kray Berg w linii paraleiney z pierwszą.

Trzecia kolumna tuż za pierwszemi dwoma idzie. Te trzy kolumny zaymuią ciąg kraiu do 30. mil. Znowu most pływaiący na Renie stanął, kommunikacya przywrócona.

Wypis listu z Altany pod datą 13. *Listopada.* Odebraliśmy tu z Londynu ministeryalne papiery o niektorych ieszcze okolicznościach zaszłych po dniu 29. Października. Te nas oświecaią co się tam działo aż do 3. Listopada, i takowe z nich doniesienie udzielamy przyiaciołom.

Te pisma nayprzód za rzecz pewną twierdzą, iż ugodzenie w karetę Królewską było to od kuli wyrzuconey z wiatrowki. Kula nie większą dziurę we szkle zrobiła, tylko wielkości swoiey, i przez drugie wypadła okno, którego drzwiczki nie były podniesione. Król nie zalękniony, zaraz okazał z którego domu ta wypadła kula. Gdy w piątek wieczorem iachał Król na Komedyą do *Convent garden*, odwazyli się malkontenci wczoraysze powtórzyć obelgi. Wołano znowu: Ani Jerzego, ani Pitta — precz z obydwoma. Chleba! i pokoiu; Jednego poimano, i do więzienia osadzono, inni rozproszyli się. W tym huk wystrzału dał się słyszeć, który trafił i na mieyscu położył konia od Dragonii iednego z eskortuiących. Z początku rozumiano, że do Króla znowu strzelono, ale się wkrótce okazało, i to przecie zalęknioną familią Królewską iadącą z nim razem w karecie uspokoiło, gdy postrzeżono, że pistolet Dragona w olstrach wystrzelił, i konia ugodził. Komedyą przepędził Król spokoynie, i równie do pałacu swego powrócił.

ROSSYA.

Z Peterzburga d. 3. Listopada. Hrabia *Litta* Minister pełnomocny Kawalerow Maltańskich dnia 18. przeszłego miesiąca pierwszą miał u Nayiaś: Imperatorowey audyencyą, na którey oddał listy kredencyalne.

Wybior Xcia Konstantyna Pawłowicza za przyszłą żonę padł na Xiężniczkę Julianę naymłodszą z trzech Xiężniczek *de Saxe Cobourg* przybyłych niedawno do Peterzburga. Mniemaią, że maryaż odprawi się następuiącego lata. Generał Major *de Budberg* Xiężnie i Xiężniczkom w drodze assystuiący przyozdobiony iest orderem S. Jędrzeia.

DODATEK DO... N^RU 93.
KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO y ZAGRANICZNEGO
We Wtorek d. 24. Listopada Roku 1795.

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 8. Listop: Generał Jourdan, który zapadł był na zdrowiu, głowną kwaterę swą z Bonn przeniosł do Andernach. Część iego Woyska ma następną pozycyą. O poł mile powyżey Coblenz stoi oboz od 20000. Daley troche od tegoż Miasta, druga Dywizya Woysk iego iest rozlokowana. Generał Kleber kommenderuie całą linią, która się z tamtąd aż do Renu między Andernach i Bonn rozciąga.

Z Luxemburga donoszą że wszystkie Magazyny żywnosci i woiennych potrzeb z Coblenz tam będą transportowane, iuż nawet lazaret woienny został tam przewieziony. W tey Fortecy magazyny więcey niż na rok wystarczaiące zakładaią. Ceghauzy zaś niezmierną obfitością woiennych potrzeb napełnione, a wały Forteczne 400. Armatami są wzmocnione.

HISZPANIA.

Z Madrytu dnia 20. Paźdz: Pan d' Ulloa Dyrektor generalny Hiszpańskiey Marynarki umarł w 78. roku życia swego. Biegłość tego Pana w rożnych umieiętnościach spra-

wiła mu wielką chwałę. Był członkiem Akademii Berlińskiey, Sztokholmskiey i innych. Emigranci Francuzcy rozproszeni po wielu Hiszpańskich Prowincyach, maią rozkaz, aby się wszyscy albo dò Sewilii, albo do Grenady przenieśli, i tam dalszych rozkazow oczekiwali.

Odprawuie się tu kommissya wyznaczona do zmnieyszenia zakonnikow. Do tey Kommissyi wchodzi wielu Generałow tychże zakonnikow. Twierdzą, iż niebędzie żadne skassowane zgromadzenie; ale tylko zostanie określona liczba Osob.

Z Madrytu d. 22. Paźdz: Wydane od Króla Jmci do Radney Kastylii uwiadomienie o honorach oświadczonych Xciu d' Alcudia z okazyi pokoiu zawartego z Francyą, godne być się zdaie, aby dla swych wyrazów powszechney wiadomości doszło.

Troskliwość moia o uszczęśliwienie Monarchii nigdyby się do pożądanego kresu nie zbliżyła, gdyby wszystkie moie rozkazy naypunktualniey przez czynną gorliwość pierwszego Ministra Stanu Don Emmanuela Godoy wykonywane nie były. Ta uwaga, równie iako inne względy na wszystkie okoliczności do tego mnie obowiązuią, abym taką mu pamiątkę przeznaczył, iżby teraźnieysze o niey dowiedziały się Narody, a potomność z wdzięcznością i uwielbieniem naypoźnieyszym doniosła otym pokoleniom; Tym końcem postanowiłem nadać mu tytuł Xcia pokoiu, i dodać mu

wpodarunku z własnością zupełną a to w spo-
sób solenny i nieodzowny, tak dla niego samego, iako i dla następców iego ziemię nazwaną Selva di Roma, ze wszystkiemi bez żadney excepcyi prawami, i iakie tylko należeć mogą domy oraz wszelkie doniey należytości, aby zaraz obiął w possessyą swoię formalną, i aby uwolnione były od wszelkich podatków i danin, któremi te dobra są obciążone, pod obowiązkiem iednak wyraźnym, aby Godoy i sukcessorowie iego tytułowali się Xiążętami pokoiu preferuiąc nad tytuł Xiążąt d' Alcudia. Chcemy więc &c.

Te dobra Królewskie Selva di Roma leżą w naypięknieyszey i nayobfitszey sytuacyi w prowincyi Grenadzie. Maią do koła mil 5. przynoszą intraty więcey 5. millionów Realow, i mogą łatwo drugie tyle uczynić.

HOLLANDYA.

Z Hagi d. 10. Listop: Oprócz silnych obrony srzodków, które przedsięwziął Rząd nasz na zabeśpieczenie granic Gröningi, Overissel i Geldryi, mowią ieszcze o zatopieniu kraiu wzdłuż Issel maiącym nastąpić dla zapobieżenia nagłych wpadnień. Tym czasem dotąd nic niema pewnego o aktualnym w te strony marszu armii Xiążąt Oranii przeciwko naszey Rzeczypospolitey, lubo dzień 24. t. m. do marszu w liście od Weser pisanym był przeznaczony. Mowią nawet, że wspomnione woysko iest w-

prawdzie na żołdzie Angielskim, ale ieszcze niezupełnie uzbroione. Tuteysze operacye woienne są pod władzą Generałów Daendels i Gericke. Francuzki Generał Moreau en Chef kommenderuie całą Rzplitey siłą.

Wczasie niedawnych zamieszań w Amszterdamie zdarzonych, niektóre członki dawnego Rządu, gdy chciano areszt na nich uzyskać, ciężko rannemi zostały a między innemi Pan Schary.

Generał Francuzki Laurent był iuż w marszu z batalionem infanteryi i szwadronem huzarów do Amszterdamu, gdy się tam niespokoyność wszczeła. Skoro zaś od Reprezentantów ludu Amszterdamskiego dowiedział się, że municypalni są w stanie dostatecznym na utrzymanie spokoyności w mieście, zwrocił z swym woyskiem do Hagi.

Trzey głowni buntownicy, ktòrzy wiele nieprzyzwoitości w Amszterdamie popełnili, są aresztowani, ktòrzy ścięci być mieli.

Obywatel Beelarts w Dordrechcie oświadczył niedawno źe tę formę Rządu poczyta za naylepszą, która uznaie Sztadhudera z domu Xiążąt Oranii, i źe on statecznie przywiązanym zostaie do tey Familii. Oświadczono więc wspomnionemu obywatelowi z rozkazu Reprezentantów Hollandyi, aby miasto Dordrecht we 24. godzinach a prowincyą Hollandyą we trzech dniach opuścił.

Stoiąca tu garnizonem Hollenderska kawalerya otrzymała ordynans maszerować do Horn.

Prowincya Zeelandya oświadczyła, iż się z Agentami Francuzkiey Rzpltey ugodziła, aby część owych pieniędzy, które Francuzom wypłacone bydź maią, doſtawieniem pszenicy zaſtąpiona była.

Do Bruxelli rożne korpusa woyſk Francuzkich od granic Rzpltey przybyły.

W Brabancyi Dziesiętnicy towarzyſtw i Rada ieſt zkasowana.

NIEMCY.

Z Moguncyi d. 7. Liſtop: Wczora po południu wszyſtkie młyny ſtoiące na Renie przez gwałtowny wicher z kotwic pozrywane i proſto rzucone są na moſt ze ſtatków uformowany. Uderzenie było tak mocne, że moſt w 5. mieyscach razem przerwany zoſtał. Nieszczęśliwym przypadkiem w ten czas właśnie wozy kommiſsyoratu woiennego przez moſt przechodziły, z których pięć z wielą innemi wozami powrzucane zoſtały do rzeki. Wielu oboiey płci ludzi potonęło. Jeden powoziciel z wozem ſwym na ułomku moſtu zatrzymał ſię i płynął na nim, ale od rybaków zoſtał wyratowany. Taż pomoc innym dana, wſzakże impetyczne nurty 14. osob i wiele koni pochłonęły.

Od Rzeki Menu d. 9. Liſtop: Dnia 8go przy Gernsheim naprzeciw Oppenheim wygotowano dwa moſty. Korpus armii Generała Latour zabrało ſię do marszu dla przeyścia Renu.

Pan Schulte przeieżdżał przez Frankfurt

z taiemnym zleceniem od Generała Walmoden do Feldmarszałka Clairfait. Tegoż dnia ſtoiący w Frankfurcie Prusacy wymaſzerowali do Anſpach.

Z Kaſsel dnia 9. Liſtop. Dowiaduiemy się że Generał Pichegru z Paryża od Rządu otrzymał Ordynans wydania batalii.

Z Elberfeld dnia 10. Liſtopada. Dnia 6. do Sohlingen kilkaset Francuzow pod Kommendą Oficerow Graugmard i Richepaux weszło. Generał Jourdan głowną kwaterę ma znowu w Mühlheim. W nocy w Mühlheim poſtrzeżono wielki ogień. Co się tam iſtotnie ſtało, ieszcze niewiadomo. Gdy zaś dla Armii Cesarſkiey rzeczą ieſt niepodobną założyć Magazyny w niższym Renie, tedy się ma poczęści do wyższego Renu cofać, atoli część ma się ſtarać utrzymać nad Rzeką Lahn.

Z Wesel d. 11 Liſtopada. Od Poniedziałku ſłychać w Kolonii i pobliższych okolicach o przygotowaniach do reyterady, i że Francuzi maszeruią naprzeciw. Zawczora Auſtryacy rowno ze dniem wyszli z Deutz. Około południa iuż byli w tym mieyscu Francuzi. Przewoz Koloński znowu chodzi, i wczora po południu przeieżdżał Generał Jourdan do Deutz. Francuzi maszeruią w dwoch kolumnach ku Frankfurtowi. Jedna z nich dąży przez gory, a druga wzdłuż Renu. W Kolonii oznaczeni mieyscy zakładnicy za rękoymią Magiſtratu znowu są wypuszczeni, z ſtanu zaś Duchownego

chownego do Akwizgranu zaprowadzeni. W Düsseldorf nowe posiłki Francuzi tak w Artylleryi, iako i w Kawaleryi otrzymali. P. S. Naypoźnieysze wiadomości donoszą, iż zawczora cofneli się Austryacy w okolicach Siegburg, a z tamtąd udali się aż do Sieg. Francuzi też Rzekę przeszedłszy tuż postępowali za niemi, i wczora pósuneli się aż do Uckerath o 9. mil za Deütz. W Kolonii i pobliższych okolicach stoiący Republikanie ustawnie otrzymuią znaczne sukkursa od Armii pułnocney. Statkami w Kolonii będącemi niezmierną mnogość prowiantu i ammunicyi przewożono dla Armii stoiącey w Kraiach Berg. Ten dowoz tak iest wielki, iż lubo wszyscy tuteysi mieyscy Piekarze dla woyska pieką chleb, i 12. w Klasztorze Karmelickim wybudowanych iest piecow, tuteyszy atoli Garnizon od kilku dni obchodzić się musiał sucharami.

Z Heppenheim d. 11. Listop: Wczora General Wurmser wzywał, aby się Manheim poddał, gdy takową propozycyą odrzucono, bombardowanie iest rozpoczęte. Około godziny 6. wszczął się pożar w Mieście w 2ch mieyscach, a około 8mey mocno się ogień rozszerzył, naybardziey w stronie Kościoła po Jezuickiego. Zrana około godziny 7mey ieszcze się paliło. Dnia 9. Austryacy natężyli swoie kanonadę naprzeciw mostowi Reńskiemu przy Manheimie, i iak mowią, zupełnie go postrzelali.

Z Frankfurtu d. 12. Liſtop: Tego wieczora nadeszła urzędowna wiadomość, że Feldmarszałek Clairfait dnia 10. Armią Francuzką, która ſtała obozem między Worms i Donnersberg w całey iey linii attakował, a po uporney wcale bitwie przymusił do cofnięcia się tak, iż między Neustadt i Türkheim swą pozycyą wziąć musiała. Wczora zrana Generał Cesarſki Hrabia Kray obiął Greinſtadt, a Feldmarszałek Leutnant Hrabia Latour dnia 9. przeszedłszy Ren przy Gernsheim, zaiął ſtanowiſka przy Frankenthal.

WŁOCHY.

Z Livorno d. 25. Paźdz: Gdy w Korsyce nowe rozruchy coraz się bardziey wzmagały, a do tych powodem zdała się być przytomność Generała Paoli, zaſzła rekwizycya od Rządu Angielſkiego, aby ten Generał przeniosł ſię do Anglii na rezydencyą, co gdyby uczynił, podwoić mu zwyczayną iego pensyą obiecano. Skłonił się do tey rady Paoli i opuściwſzy Korsykę, przybył do tuteyszego Portu. Z naywiękſzą dyſtynkcyą przyimowany był Generał Paoli. Niewiadomo ieſzcze kiedy i którędy uda się w dalszą podróż.

DONIESIENIA.

Kommiſsya konkursowa Staro: Elkona Eliaszowicza obwieszcza oſtatni raz wierzycieli tegoż Staroz: Elkona, iżby się na dniu 28. Miesiąca i Roku bieżących w kamienicy pod Nrem 61. w Rynku Miaſta Starey Warszawy ſtoiącey ſtawili i pretensye swe likwidowali a to pod upadkiem.

Z Soboty na Niedzielą zginęła tu Benońſka psina biała maiąca centki czarne. Ktoby donioſł o niey do Kantoru Korrespondenta przy Zamku, odbierze przyzwoitą nadgrodę.